

απόψεις

Τα stock options και η δωρεάν διάθεση μετοχών μπαίνουν δυναμικά στην επιχειρηματική φαρέτρα!

Με την με αριθμό Ε. 2208/2020 εγκύκλιο της ΑΑΔΕ¹ παρασχέθηκαν επιτέλους οι αναμενόμενες οδηγίες και διευκρινίσεις σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση εισοδήματος που προκύπτει για εργαζόμενο, στέλεχος, εταίρο ή μέτοχο κατά τη χορήγηση από νομικό πρόσωπο ή οντότητα δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών (stock options) καθώς και από τη δωρεάν διάθεση μετοχών (άρθρο 4 Ν.4646/2019 και άρθρο 2 Ν.4714/2020). Έτσι, μόλις αποκτήσαμε έναν ερμηνευτικό πλοηγό από τη φορολογική διοίκηση για τις προϋποθέσεις κατάφασης της ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης που προβλέπει το ειδικότερο άρθρο 42 Α΄ Ν.4172/2013 (Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος).

Η χορήγηση δικαιωμάτων προαίρεσης καθώς και η χορήγηση δωρεάν μετοχών συνιστούν εργαλεία παροχής κινήτρων στους εργαζόμενους και τα στελέχη μιας επιχείρησης, προκειμένου αυτοί να εργαστούν αποδοτικότερα και να συμβάλλουν εντονότερα στην αύξηση της παραγωγικής της δραστηριότητας. Καθώς, τα πρόσωπα αυτά έχουν πλέον συνδέσει το προσωπικό τους εισόδημα με το βαθμό επίτευξης των επιχειρηματικών στόχων, στόχοι που τίθενται ως προϋπόθεση χορήγησής τους. Άλλωστε, η χορήγηση των εν λόγω κινήτρων προβλέπεται με ρητό τρόπο και από τον νέο νόμο για τις ανώνυμες εταιρείες (άρθρα 113-114 Ν.4548/2018). Ενώ ήδη κατά τα τελευταία χρόνια εφαρμογής του, και ο προγενέστερος ΚΦΕ (Ν.2238/1994) επιφύλασσε στα δικαιώματα προαίρεσης ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση.

Υπό το υφιστάμενο καθεστώς, κάθε παροχή σε είδος συνιστά φορολογητέο εισόδημα από μισθούς (άρθρο 15 ΚΦΕ). Έτσι, κατ' εφαρμογή του γενικού αυτού κανόνα, τόσο η παροχή δικαιωμάτων προαίρεσης όσο και η δωρεάν διάθεση μετοχών, αν δεν υπήρχε η ειδικότερη πρόβλεψη στον ΚΦΕ, θα έπρεπε να φορολογηθεί ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, με την εφαρμοζόμενη γενική υψηλή κλίμακα. Κατά νομο-

¹ Βλ. σελ. 1321 παρόντος τεύχους καθώς και αναλυτική επεξεργασία του υφιστάμενου νομοθετικού καθεστώτος από τη Μαρία Κοιλάτου στη σελ. 1299 παρόντος τεύχους.

θετική όμως επιλογή, αν από τον χρόνο χορήγησης των δικαιωμάτων προαίρεσης μέχρι τον χρόνο μεταβίβασης των μετοχών που έχουν προκύψει από την εξάσκηση τους έχει μεσολαβήσει χρονικό διάστημα άνω των 24 μηνών (36 για νεοφυείς επιχειρήσεις – start ups), τότε το κτώμενο εισόδημα θεωρείται εισόδημα από υπεραξία κεφαλαίου και φορολογείται με συντελεστή 15% και με εξάντληση για το φυσικό πρόσωπο της φορολογικής του υποχρέωσης. Επιπρόσθετα, κατά νομοθετική και πάλι επιλογή, και η δωρεάν χορήγηση μετοχών και μάλιστα χωρίς χρονικό περιορισμό διακράτησης, γεννά εισόδημα από υπεραξία κεφαλαίου, φορολογούμενο και αυτό με συντελεστή 15% και με εξάντληση για το φυσικό πρόσωπο της φορολογικής του υποχρέωσης. Σημαντικό σημείο των νέων αυτών ρυθμίσεων συνιστά η προσφερόμενη αναβαλλόμενη φορολογία. Φορολογική υποχρέωση γεννάται μόνο υπό την προϋπόθεση της μεταβίβασης των μετοχών από το φυσικό πρόσωπο και κατά το χρονικό αυτό σημείο της μεταβίβασής τους και όχι κατά τον χρόνο χορήγησης των δικαιωμάτων ή των μετοχών.

Στην περίπτωση των δικαιωμάτων προαίρεσης, φορολογείται η διαφορά μεταξύ του ανταλλάγματος που κατέβαλε ο εργαζόμενος / στέλεχος κατά τη χορήγηση των δικαιωμάτων και της τιμής της μετοχής κατά την ημέρα άσκησης τους. Στην περίπτωση της διάθεσης των δωρεάν μετοχών, υπολογίζεται ο φόρος επί της αξίας των μετοχών κατά την ημέρα της διάθεσής τους. Και στις δύο περιπτώσεις, αν υφίσταται επιπρόσθετη θετική διαφορά μεταξύ της τιμής της μετοχής κατά τον χρόνο άσκησης του δικαιώματος ή απόκτησής της και της τιμής πώλησής της επιβάλλεται επιπλέον φόρος εισοδήματος επί αυτής και κατά τις γενικές διατάξεις του άρθρου 42 Ν.4172/2013. Παρά το γεγονός ότι ο νόμος δεν προβλέπει σχετικά, με την πρόσφατη εγκύκλιό της, η ΑΑΔΕ ερμηνευτικά διευκρινίζει ότι τόσο τα δικαιώματα προαίρεσης όσο και η δωρεάν διάθεση μετοχών μπορούν να χορηγηθούν από συγγενή εταιρεία που ανήκει στον αυτό επιχειρηματικό όμιλο. Αυτό που δεν προκύπτει από τον νόμο ούτε και ερμηνεύεται από την εγκύκλιο της ΑΑΔΕ είναι το αν το εν λόγω κόστος δύναται η εταιρεία να το φέρνει σε αποτελεσματικό της λογαριασμό. Δηλαδή, αν το κόστος αυτό συνιστά δαπάνη που εκπίπτει από τα ακαθάριστά της έσοδα, ώστε η παροχή αυτού του κινήτρου να συνοδεύεται και από τη φορολογική αναγνώριση του σχετικού κόστους ή αντιθέτως αν το κόστος αυτό μειώνει εντέλει τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης, χωρίς φορολογικό όφελος για αυτήν.

Σε κάθε περίπτωση, η παροχή κινήτρων με τα οποία συνδέεται ο εργαζόμενος με το όραμα του εργοδότη του και κυρίως με το όραμα του επιχειρηματικού φορέα που έχει αναλάβει τον επιχειρηματικό κίνδυνο και έχει δεσμεύσει το σωρευμένο του κεφάλαιο συνιστά θετική εξέλιξη. Μένει να παρακολουθήσουμε την ορθή από την Αγορά υιοθέτηση και χρησιμοποίηση των κινήτρων αυτών, με κύριο σκοπό την ουσιαστική αύξηση της παραγωγικής λειτουργίας και όχι τη φοροαποφυγή, μέσω σχετικών σχημάτων τεχνητής μεθόδευσης.

Ασπασία Μάλλιου